

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

§ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku („OWU”), Polski Związek Motorowy Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group zwane dalej PZM TU, zawiera umowy ubezpieczenia („umowa”) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nie będącymi osobami prawnymi zwanymi dalej Ubezpieczającymi.

2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek.

§ 2. DEFINICJE

Użyte w OWU definicje (w porządku alfabetycznym) oznaczają:

1) AKTY TERRORU - wszelkie działania z użyciem siły, przemocą lub groźbą użycia przemocą przez osobę lub grupę osób działających samodzielnie lub na rzecz bądź z ramienia jakiegokolwiek organizacji bądź rządu w celach politycznych, ekonomicznych, religijnych, ideologicznych lub podobnych włączając zamiar wywarcia wpływu na rząd bądź zastraszenia społeczeństwa;

2) DOZÓR - ochrona ubezpieczonego obiektu lub pomieszczenia przez osobę dorosłą, posiadającą określony zakres obowiązków, obejmujący zadania dotyczące sposobu zachowania i czynności w przypadku próby włamania;

3) FRANSZYZA INTEGRALNA - ustalona w umowie ubezpieczenia kwota, do której wysokości PZM TU nie ponosi odpowiedzialności za jedną i wszystkie szkody w ubezpieczonym mieniu wynikłe z jednego zdarzenia; jeżeli łączna wysokość szkód wynikłych z jednego zdarzenia przekracza tę kwotę, odszkodowanie wypłaca się do wysokości poniesionych szkód bez potrącenia franszyzy integralnej;

4) FRANSZYZA REDUKCYJNA - ustalona w umowie ubezpieczenia kwota pomniejszająca łączne odszkodowanie za jedną i wszystkie szkody w ubezpieczonym mieniu wynikłe z jednego zdarzenia;

5) KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM - dokonanie albo usiłowanie zabioru mienia z należycie zabezpieczonych pomieszczeń:

a) po uprzednim usunięciu siłą zabezpieczenia lub otworzeniu wejścia przy użyciu narzędzi albo podrobionego lub dopasowanego klucza, bądź klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku;

b) przez sprawcę, który ukrył się w lokalu przed jego zamknięciem, jeżeli pozostawił ślady mogące służyć jako dowód jego potajemnego ukrycia;

6) LOKAL - przestrzeń wydzielona w budynku trwałymi ścianami, wraz z wbudowanymi instalacjami, urządzeniami technicznymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiąca całość techniczną i użytkową, składająca się z jednego lub większej liczby pomieszczeń, użytkowana wyłącznie przez Ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą;

7) MASZYNY, URZĄDZENIA I WYPOSAŻENIE - wszelkie, wykorzystywane przez Ubezpieczonego do prowadzonej przez niego działalności gospodarczej mienie ruchome, stanowiące środki trwałe lub niskocenne składniki majątku, a nie zaliczające się do pozostałych kategorii mienia;

8) MIEJSCE UBEZPIECZENIA - określone w umowie ubezpieczenia miejsce znajdujące się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej pod adresem wskazanym w umowie ubezpieczenia;

9) MIENIE OSÓB TRZECICH - mienie znajdujące się w posiadaniu

Ubezpieczonego w celu wykonania usługi lub sprzedaży;

10) MIENIE PRACOWNICZE - mienie osobistego użytku pracowników Ubezpieczonego lub niezbędne do wykonywania czynności zawodowych, które zwyczajowo lub na żądanie pracodawcy znajduje się w miejscu pracy, z wyłączeniem wartości pieniężnych i biżuterii;

11) MIENIE RUCHOME - wykorzystywane do prowadzonej działalności mienie, takie jak maszyny, urządzenia, wyposażenie, środki obrotowe, mienie osób trzecich;

12) POLISA - dokument wystawiony przez PZM TU, który potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia;

13) RABUNEK - zabór mienia z użyciem przemocą fizyczną na osobie lub groźbą jej natychmiastowego użycia albo doprowadzeniem tej osoby do stanu nieprzytomności, bezbronności lub bezsilności;

14) SZKODA - strata materialna, wynikająca z utraty, zniszczenia lub uszkodzenia ubezpieczonego mienia, która powstała bezpośrednio wskutek zdarzenia objętego umową ubezpieczenia;

15) ŚRODKI OBROTOWE - materiały, wytworzone lub przetworzone produkty gotowe lub znajdujące się w toku produkcji, półprodukty, towary i materiały nabyte w celu sprzedaży, przyjęte do przerobu lub obróbki;

16) UBEZPIECZENIE NA PIERWSZE RYZYKO - system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest według wysokości prawdopodobnej maksymalnej straty, jaka może powstać wskutek jednego zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia;

17) UBEZPIECZENIE NA SUMY STAŁE - system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia powinna odpowiadać całkowitej wartości mienia podlegającego ubezpieczeniu;

18) URZĄDZENIA SYGNALIZACYJNO-ALARMOWE:

a) elektroniczne urządzenia wywołujące alarm lokalny (sygnalizacja świetlna, dźwiękowa);

b) elektroniczne urządzenia wywołujące alarm w jednostce policji lub agencji ochrony mienia;

c) elektroniczny system antywłamaniowy z podłączeniem do systemu dyskretnego ostrzegania oraz z włączeniem do akcji załóg patrolowo - interwencyjnych;

19) WANDALIZM - rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osobę trzecią;

20) WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO - wartość mienia wynikająca z ewidencji księgowej, która zgodnie z ustawą o rachunkowości odpowiada wartości początkowej mienia, z uwzględnieniem przeszacowań;

21) WARTOŚĆ ODTWORZENIOWA (NOWA) - wartość odpowiadająca kosztom naprawy, zakupu lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych bądź zbliżonych parametrach, z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu;

22) WARTOŚĆ RZECZYWISTA - wartość odtworzeniowa (nowa) pomniejszona o stopień zużycia technicznego;

23) WARTOŚCI PIENIĘŻNE - krajowe i zagraniczne znaki pieniężne, чеки, weksle, akcje, obligacje i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, nieobrobione złoto, srebro, platyna i pozostałe metale z grupy platynowców oraz nieoprawione kamienie szlachetne i perły;

24) WYPADEK ŚRODKA TRANSPORTU - niezamierzone zderzenie się środka transportu z innymi pojazdami, przedmiotami, osobami lub zwierzętami znajdującymi się poza środkiem transportu, a także przewrócenie się środka transportu;

25) ZAMEK WIELOZASTAWKOWY - zamek, do którego klucz

posiada w łopacie więcej niż cztery złożenia prostopadłe do trzonu.

§ 3. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia może być określone w umowie:

1) mienie stanowiące własność lub znajdujące się na podstawie tytułu prawnego w posiadaniu Ubezpieczonego, w tym:

- a) maszyny, urządzenia i wyposażenie;
  - b) środki obrotowe;
  - c) mienie osób trzecich;
  - d) mienie pracownicze;
- 2) wartości pieniężne.

2. Na wniosek Ubezpieczającego i po opłaceniu dodatkowej składki, mienie może zostać objęte ubezpieczeniem również od ryzyka wandalizmu. Ubezpieczenie mienia od wandalizmu może stanowić uzupełnienie zakresu ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku.

§ 4. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w miejscu określonym w umowie.

2. Umowa ubezpieczenia obejmuje szkody będące bezpośrednim następstwem wypadku przewidzianego w umowie.

3. Mienie, określone w § 3 ust. 1 pkt. 1, jest objęte ochroną ubezpieczeniową od szkód powstałych wskutek:

- 1) kradzieży z włamaniem;
- 2) rabunku.

4. Wartości pieniężne mogą zostać objęte ochroną ubezpieczeniową:

- 1) od szkód powstałych wskutek kradzieży z włamaniem z lokalu;
- 2) od szkód powstałych wskutek rabunku w lokalu;
- 3) w czasie transportu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, związanego z wykonywaniem przez Ubezpieczonego lub w jego imieniu transportu tych wartości, od szkód powstałych bezpośrednio wskutek:
  - a) rabunku;
  - b) zniszczenia lub uszkodzenia środka transportu wskutek pożaru, uderzenia pioruna, wybuchu lub wypadku środka transportu;
  - c) zdarzeń powodujących śmierć, ciężkie uszkodzenie ciała lub zestrój zdrowia osoby sprawującej pieczę nad ubezpieczonym mieniem, uniemożliwiających ochronę powierzzonego mienia.

5. Mienie określone w § 3 ust. 1 pkt. 1 może zostać objęte ubezpieczeniem od ryzyka wandalizmu.

6. W granicy sumy ubezpieczenia PZM TU pokrywa także, do 10% kwoty ustalonej wysokości szkody, nie więcej niż 5.000 złotych, faktycznie poniesione, uzasadnione i udokumentowane koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń lokalu, łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien lub drzwi, o ile powstały one w związku z kradzieżą z włamaniem bądź rabunkiem.

7. W przypadku kradzieży z włamaniem dokonanej bez wejścia sprawcy do lokalu (np. kradzież z wystawy), odpowiedzialność PZM TU z tytułu jednego zdarzenia nie może przekroczyć 10% sumy ubezpieczenia danej grupy mienia, nie więcej jednak niż 5.000 złotych.

§ 5. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. PZM TU wolne jest od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający albo osoba, z którą Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, wyrządziła szkodę umyślnie. Jeśli szkoda powstała wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, PZM TU wolne jest od odpowiedzialności, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

2. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek zasady określone w ust. 1 stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

3. Zakres ochrony nie obejmuje szkód:

1) powstałych wskutek wszelkich następstw wojny, inwazji, wrogich działań obcego państwa, działania o charakterze wojennym (niezależnie od tego, czy wojna została wypowiedziana, czy nie), wojny domowej, rebelii, rewolucji, powstania, rozruchów, strajku, lokautu, aktów sabotażu, zamieszek wewnętrznych, wojskowego lub cywilnego zamachu stanu, zorganizowanych działań lub działań w złym zamiarze osób działających w imieniu lub w powiązaniu z organizacjami politycznymi, spisku, konfiskaty, rekwizycji, zajęcia, zniszczenia lub uszkodzenia z nakazu organów sprawujących władzę;

2) powstałych wskutek aktów terroru;

3) powstałych wskutek wszelkich następstw reakcji jądrowej, promieniowania jądrowego lub skażenia promieniotwórczego;

4) powstałych wskutek kradzieży bezpośrednio związanej z wystąpieniem zdarzenia losowego bądź prowadzoną akcją gaśniczą lub ratowniczą;

5) powstałych wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej w sposób inny niż określony w § 2 pkt. 5.

4. Ponadto ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje:

1) inwentarza żywego;

2) akt, dokumentów, rękopisów, komputerowych programów indywidualnych użytkownika oraz danych zawartych na nośnikach informacji tj. kartach, taśmach, dyskiecie itp.;

3) komputerowych programów licencjonowanych produkcji seryjnej, chyba że stanowią one środki obrotowe;

4) samochodów oraz innych pojazdów mechanicznych nie będących środkami obrotowymi lub mieniem osób trzecich przyjętym w celu wykonania usługi lub do komisowej sprzedaży;

5) szkód powstałych w przedmiotach, których zakup jest udokumentowany dowodami zakupu wystawionymi przez nie istniejące w chwili wystawienia tych dokumentów podmioty;

6) mienia znajdującego się w lokalu zamkniętym i nieużytkowanym, jeżeli był on wyłączony z eksploatacji przez okres dłuższy niż 30 dni, chyba że PZM TU zostało o tym fakcie powiadomione i pisemnie potwierdziło ochronę ubezpieczeniową;

7) mienia w obiektach zabezpieczonych niezgodnie z postanowieniami dotyczącymi należytego zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem, określonymi w § 6 OWU;

8) mienia wprowadzonego nielegalnie na polski obszar celny;

9) szkód w organizmach żywych, grzybach hodowlanych, drzewach, krzewach, uprawach na pniu - w tym także w uprawach w szklarniach, namiotach foliowych i inspektach;

10) szkód w postaci utraconych zysków oraz poniesionych strat wynikających z niemożności zrealizowania wskutek zajęcia objętego ubezpieczeniem zobowiązań lub umów;

11) szkód spowodowanych niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy, a w tym także nie dotrzymaniem jej terminu;

12) szkód powstałych we wszelkiego rodzaju liniach transmisyjnych i przesyłowych, zbiornikach, rurociągach znajdujących się poza miejscem ubezpieczenia;

13) szkód w ubezpieczonym mieniu, które podlega konfiskacie lub rekwizycji przez uprawnione władze;

14) szkód w przedmiotach znajdujących się w kopalniach głębinowych oraz wykorzystywanych na otwartym morzu;

15) szkód w maszynach, urządzeniach i wyposażeniu przeznaczonym na złom lub do zniszczenia;

16) szkód powstałych w następującym mieniu pracowniczym:

- a) urządzeniach elektronicznych;
- b) wartościach pieniężnych;
- c) wszelkiego rodzaju dokumentach;
- d) nośnikach danych;
- e) programach komputerowych;
- f) taśmach audio–video lub płytach kompaktowych;

17) szkód powstałych w artykułach przeterminowanych lub wycofanych z obrotu przed powstaniem szkody;

18) szkód powstałych wskutek decyzji właściwych władz, uniemożliwiającej bądź opóźniającej odtworzenie zniszczonego mienia albo dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego.

§ 6. ŚRODKI BEZPIECZEŃSTWA

I. Ubezpieczone mienie uważa się za należycie zabezpieczone, jeżeli spełnione zostały następujące minimalne środki bezpieczeństwa:

1) konstrukcja ścian, sufitów, podłóg i dachów pomieszczeń:

a) ubezpieczone mienie powinno znajdować się w budynkach o trwałej konstrukcji;

b) ściany, sufity, podłogi i dachy pomieszczeń powinny być wykonane z materiałów odpornych na zniszczenie lub wyważenie za pomocą prostych, ogólnie dostępnych narzędzi;

c) pomieszczenia wykonane w całości lub w części z siatki drucianej lub z innych konstrukcji ażurowych, a także z brezentu i powłok z tworzyw sztucznych (np. budowle pneumatyczne, tunele foliowe, namioty) nie są uważane za pomieszczenia należycie zabezpieczone;

d) jeżeli pomieszczenie, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, jest połączone drzwiami, oknem lub innym otworem z pomieszczeniem nie objętym ochroną ubezpieczeniową przez PZM TU, otwory te powinny być zabezpieczone w sposób opisany w pkt. 2 lub 3 poniżej, albo zamurowane co najmniej na grubość jednej cegły;

2) zabezpieczenie okien i innych otworów zewnętrznych:

a) wszystkie okna i inne zewnętrzne oszklone otwory w pomieszczeniach powinny być właściwie osadzone i zamknięte, a ich stan techniczny musi zapewniać trwałe zamocowanie zamków w taki sposób, aby nie było możliwości ich wypchnięcia bez włamania;

b) okna i inne zewnętrzne otwory pomieszczeń znajdujących się w piwnicach, suterrenach i na parterach powinny być na całej powierzchni zabezpieczone kratami, roletami antywłamaniowymi, żaluzjami antywłamaniowymi, szybami o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie (klasa odporności co najmniej P3 wg klasyfikacji Instytutu Mechaniki Precyzyjnej) lub okiennicami w sposób uniemożliwiający dokonanie kradzieży bez włamania;

c) wymogi określone w ppkt. b powyżej, mają zastosowanie również w odniesieniu do okien i innych zewnętrznych otworów pomieszczeń znajdujących się na wyższych kondygnacjach, do których jest dostęp z położonych pod nimi lub obok nich przybudówek, balkonów, tarasów lub dachów;

d) kraty, rolety antywłamaniowe, żaluzje antywłamaniowe oraz okiennice powinny być prawidłowo osadzone i zamknięte;

e) wymogi określone w ppkt. b-d powyżej, mogą zostać zniesione w obiektach, w których ustanowiono stały dozór oraz w obiektach zaopatrzonych w czynne urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe lub monitoring, za które w takim przypadku nie będą przysługiwały zniżki;

3) konstrukcja i zabezpieczenie drzwi zewnętrznych:

a) wszystkie drzwi zewnętrzne w pomieszczeniach, w których znajduje się ubezpieczone mienie powinny być w należyтым stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyła-

manie lub wyważenie nie było możliwe bez użycia siły lub narzędzi, a otwarcie - bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy;

b) drzwi zewnętrzne powinny być zamknięte na co najmniej dwa zamki wielozastawkowe albo dwie kłódki bezkabłąkowe zawieszane na oddzielnych skoblach, albo jeden zamek atestowany;

c) jeżeli drzwi zewnętrzne są wyposażone w jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę bezkabłąkową, brak drugiego zamka lub kłódki może zostać zastąpiony przez zainstalowanie urządzeń sygnalizacyjno-alarmowych lub monitoringu, za które w takim przypadku nie będą przysługiwały zniżki;

d) drzwi oszklone, poza wymogiem zamknięcia na co najmniej dwa zamki wielozastawkowe, dwie kłódki bezkabłąkowe albo jeden zamek atestowany, powinny być na powierzchni oszklonej zabezpieczone kratami, roletami antywłamaniowymi, żaluzjami antywłamaniowymi, szybami o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie (klasa odporności co najmniej P3 wg klasyfikacji Instytutu Mechaniki Precyzyjnej) lub okiennicami stalowymi w sposób uniemożliwiający dokonanie kradzieży bez włamania;

e) drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki, które można otworzyć bez klucza, przez otwór wybity w szybie;

f) przy drzwiach dwuskrzydłowych, jedno skrzydło powinno być unieruchomione przy pomocy zasuw u góry i u dołu, zamykanych od wewnątrz;

g) wymogi określone w ppkt. b-e powyżej, mogą zostać zniesione w obiektach, w których ustanowiono stały dozór oraz w obiektach zaopatrzonych w czynne urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe lub monitoring, za które w takim przypadku nie będą przysługiwały zniżki;

4) konstrukcja zamków, kłódek i uchwyty:

a) wymogi właściwego zabezpieczenia drzwi, krat, rolet, żaluzji lub okiennic spełniają w szczególności zamki wielozastawkowe i kłódki bezkabłąkowe; w uzasadnionych przypadkach, po dokonaniu oceny ryzyka, PZM TU może zezwolić na zastąpienie zamków wielozastawkowych lub kłódek bezkabłąkowych kłódkami kabłąkowymi; kabłąk kłódki powinien być wykonany ze stali hartowanej, a otwór w kabłąku musi być tak dopasowany do rozmiarów urządzenia zamykającego, aby nie było możliwości wsunięcia narzędzia pomiędzy kabłąk a osłonę;

b) obudowa kłódek zabezpieczających drzwi, kraty, rolety, żaluzje lub okiennice powinna być całkowicie zamknięta;

c) uchwyty do mocowania kłódek powinny być wykonane z płaskownika przymocowanego na stałe do drzwi lub krat w sposób uniemożliwiający jego oberwanie, ukręcenie lub obcięcie bez zastosowania specjalnych narzędzi w tym celu; grubość płaskownika i otwór do wprowadzenia kabłąka lub bolca powinien odpowiadać parametrom kłódki; w przypadku powstawania na kabłąku wolnego miejsca należy wypełniać je tulejką dystansową lub specjalną wkładką wypełniającą;

d) zamki szyfrowe - mechaniczne i elektroniczne, nie stanowią podstawowego zabezpieczenia drzwi zewnętrznych ubezpieczonego obiektu;

5) zabezpieczenie kluczy:

a) klucze oryginalne lub zapasowe do pomieszczenia, w którym znajduje się ubezpieczone mienie powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieuprawnionym;

b) w razie zagubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie zmienić zamki na swój koszt;

6) zabezpieczenie pojazdów stanowiących środki obrotowe lub mienie osób trzecich:

a) w przypadku ubezpieczenia pojazdów samochodowych i mechanicznych stanowiących środki obrotowe Ubezpieczonego lub mienie osób trzecich, za należyte zabezpieczenie uważa się również parking pod stałym dozorem, ogrodzony parkanem, siatką drucianą lub płotem i oświetlony w porze nocnej;

b) wewnątrz pojazdów nie mogą znajdować się kluczyki od stacyjek zapłonowych, a wszystkie drzwi powinny być zamknięte na zamek fabryczny; kluczyki powinny być przechowywane w taki sposób, aby dostęp do nich miały tylko osoby upoważnione;

c) wjazd na parking powinien być zabezpieczony w sposób uniemożliwiający wyjazd pojazdem mechanicznym przez osobę nieuprawnioną;

7) zabezpieczenie wartości pieniężnych podczas przechowywania i transportu:

a) wartości pieniężne powinny znajdować się w pomieszczeniach zabezpieczonych w sposób określony w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia, a ponadto w schowku (schowkach) odpowiadającym wymogom technicznym określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 października 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne;

b) wymogi techniczne określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 października 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne obowiązują także w odniesieniu do zabezpieczenia wartości pieniężnych podczas transportu.

2. W razie nie dopełnienia przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) któregośkolwiek z wymienionych obowiązków, o których mowa w ust. 1, jeżeli miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody, PZM TU może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części.

3. W przypadku zaistnienia uzasadnionych okoliczności uniemożliwiających zastosowanie obowiązującego minimum zabezpieczeń, PZM TU może na podstawie dokonanej oceny ryzyka ustalić indywidualne warunki zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem.

§ 7. SUMA UBEZPIECZENIA

1. Suma ubezpieczenia wskazana w polisie stanowi górną granicę odpowiedzialności PZM TU za szkodę.

2. Suma ubezpieczenia jest ustalana przez Ubezpieczającego według wartości ubezpieczonego mienia bez uwzględnienia podlegającego odliczeniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami, podatku od towarów i usług (VAT), chyba że umówiono się inaczej.

3. Sumę ubezpieczenia ustala się według następujących wartości:

1) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według wartości odtworzeniowej (nowej), księgowej brutto lub wartości rzeczywistej;

2) dla środków obrotowych - według wartości odpowiadającej cenie ich zakupu lub kosztom wytworzenia;

3) dla mienia osób trzecich - według wartości rzeczywistej, bez uwzględnienia prowizji lub marży;

4) dla mienia pracowniczego - według wartości rzeczywistej.

4. Sumę ubezpieczenia wartości pieniężnych ustala się odrębnie dla kradzieży z włamaniem, rabunku w lokalu oraz rabunku w czasie transportu.

Granica odpowiedzialności PZM TU jest sumą ubezpieczenia określona w umowie pod warunkiem, że nie przekracza ona limitów dla przechowywania i transportowania wartości pieniężnych określonych

w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne z dnia 14 października 1998 r. W przypadku, gdy suma ubezpieczenia jest wyższa, od tych limitów, granicę odpowiedzialności PZM TU stanowią określone w wyżej wymienionych przepisach limity, zależne od warunków przechowywania i transportowania wartości pieniężnych.

5. Sumę ubezpieczenia wartości pieniężnych ustala się według następujących wartości:

1) dla metali i kamieni szlachetnych oraz pereł - według wartości odpowiadającej cenie zakupu;

2) dla papierów wartościowych - według notowań z dnia ustalenia sumy ubezpieczenia, publikowanych przez Giełdę Papierów Wartościowych lub przez inne organizacje zajmujące się zawodowo ustalaniem cen takich papierów, bez uwzględnienia prowizji;

3) dla pozostałych wartości pieniężnych - według wartości nominalnej; dla zagranicznych znaków pieniężnych jest to równowartość w złotych według średniego kursu NBP z dnia ustalenia sumy ubezpieczenia.

6. W przypadku wzrostu wartości poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia w czasie trwania umowy, na wniosek Ubezpieczającego oraz po opłaceniu dodatkowej składki, PZM TU może podwyższyć sumę ubezpieczenia.

7. Podwyższenie sumy ubezpieczenia PZM TU może uzależnić od spełnienia przez Ubezpieczającego dodatkowych warunków.

8. Odpowiedzialność PZM TU do wysokości nowej, wyższej sumy ubezpieczenia, rozpoczyna się od dnia następnego po dniu opłacenia dodatkowej składki i trwa do końca okresu ubezpieczenia określonego w umowie.

§ 8. SYSTEMY UBEZPIECZENIA

1. Mienie w zależności od jego rodzaju może być ubezpieczone według następujących systemów:

1) na sumy stałe - suma ubezpieczenia powinna odpowiadać:

a) dla środków obrotowych - najwyższej (maksymalnej) wartości mienia przewidywanej w okresie ubezpieczenia, odpowiadającej kosztom jego wytworzenia lub cenie zakupu;

b) dla mienia osób trzecich - najwyższej (maksymalnej) wartości rzeczywistej tego mienia przewidywanej w okresie ubezpieczenia, z tym że wartość mienia pomniejsza się o prowizję komisową lub marżę;

c) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - najwyższej wartości tego mienia przewidywanej w okresie ubezpieczenia.

W ubezpieczeniu mienia określonego powyżej, znajdującego się w różnych placówkach, dla których rachunkowość prowadzona jest centralnie przez Ubezpieczonego - suma ubezpieczenia powinna odpowiadać ogólnej wartości mienia we wszystkich placówkach, przy czym:

i) przy zgłoszeniu do ubezpieczenia wielu placówek, Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest obowiązany dołączyć do wniosku wykaz placówek objętych ubezpieczeniem z podaniem oddzielnie dla każdej placówki adresu, przedmiotu i sumy ubezpieczenia;

ii) przy wznawianiu ubezpieczenia na następny okres ubezpieczenia Ubezpieczający lub Ubezpieczony jest obowiązany podać PZM TU nową (zaktualizowaną) podstawę obliczania składki oraz nowy (zaktualizowany) wykaz placówek;

2) na pierwsze ryzyko - w odniesieniu do:

a) środków obrotowych;

b) mienia osób trzecich;

- c) wyposażenia;
- d) mienia pracowniczego;
- e) wartości pieniężnych.

§ 9. SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

1. Wysokość składki za ubezpieczenie ustalana jest na podstawie taryfy stawek obowiązującej w dniu zawarcia umowy lub w szczególnych wypadkach na podstawie indywidualnej oceny ryzyka, z uwzględnieniem rodzaju prowadzonej działalności oraz ubezpieczonego mienia, sumy ubezpieczenia, wysokości i rodzaju franszyzy, rodzaju zastosowanych zabezpieczeń, dotychczasowego przebiegu ubezpieczenia oraz formy płatności składki.

2. Składka opłacana jest jednorazowo jednocześnie z zawarciem umowy, chyba że w polisie określono inny sposób i termin opłacenia składki.

3. Na wniosek Ubezpieczającego płatność składki może zostać rozłożona na raty. Terminy płatności i wysokość rat określone są w polisie.

4. Jeżeli zapłata dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, składkę uznaje się za zapłaconą z chwilą wpływu na rachunek PZM TU.

§ 10. ZAWARCIE UMOWY

1. Umowa zawierana jest na podstawie wniosku o ubezpieczenie, stanowiącego jej integralną część.

2. PZM TU może zwrócić się do Ubezpieczającego o dodatkowe informacje, uzależniając zawarcie umowy od ich dostarczenia oraz treści.

3. Umowę zawiera się na 365 dni („okres roczny”), o ile strony nie umówiły się inaczej.

4. Zawarcie umowy PZM TU potwierdza polisą.

§ 11. POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Odpowiedzialność PZM TU rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, o ile strony nie umówiły się inaczej.

2. W przypadku nie dokonania wpłaty składki lub jej pierwszej raty w oznaczonym terminie, PZM TU może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadła niezapłacona składka.

3. Jeżeli Ubezpieczający nie zapłacił w terminie wymagalnej kolejnej raty składki, PZM TU wezwie Ubezpieczającego na piśmie do jej zapłaty, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem ustania odpowiedzialności z umowy ubezpieczenia. Jeżeli pomimo otrzymanego wezwania do zapłaty wymagalnej raty składki Ubezpieczający nie dokona jej zapłaty, odpowiedzialność PZM TU ustaje, a umowa ulega rozwiązaniu z końcem okresu, za który przypadła zapłacona rata składki.

4. Odpowiedzialność PZM TU kończy się z chwilą:

- 1) zakończenia okresu ubezpieczenia;
- 2) końca okresu, za który przypadła zapłacona rata składki, o którym mowa w ust. 3 powyżej;
- 3) odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania;
- 4) wypłaty odszkodowania lub odszkodowań w łącznej wysokości równej sumie ubezpieczenia.

5. W przypadku zbycia przedmiotu ubezpieczenia na inną osobę, prawa z umowy przysługujące zbywcy przedmiotu ubezpieczenia przechodzą na nabywcę pod warunkiem, że nabywca uzyska pisemną zgodę PZM TU na przejście tych praw. W przypadku wyrażenia zgody

PZM TU na przejście praw z umowy, na nabywcę przechodzą także obowiązki z umowy obciążające zbywcę. Nabywca zobowiązany jest powiadomić PZM TU o nabyciu przedmiotu ubezpieczenia w terminie 3 dni od daty zdarzenia powodującego zbycie przedmiotu ubezpieczenia.

6. Jeżeli nabywca nie zawiadomił PZM TU o fakcie nabycia przedmiotu ubezpieczenia w terminie określonym w ust. 5, umowę w stosunku do tego przedmiotu uważa się za wygasłą z chwilą jego przejścia na nabywcę.

§ 12. ODSTĄPIENIE OD UMOWY I ROZWIĄZANIE UMOWY

1. Jeżeli umowa jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni, od dnia jej zawarcia.

2. Odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w którym PZM TU ponosiło odpowiedzialność.

3. Umowa może być rozwiązana w drodze pisemnego wypowiedzenia:

1) przez każdą ze stron w ciągu miesiąca od daty wypłaty odszkodowania lub daty doręczenia Ubezpieczającemu bądź Ubezpieczonemu odmowy wypłaty odszkodowania, z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia;

2) przez PZM TU ze skutkiem natychmiastowym:

a) w razie stwierdzenia rażących zaniedbań w zabezpieczeniu przedmiotu ubezpieczenia;

b) w razie stwierdzenia, że Ubezpieczający lub jego przedstawiciel zataił przed PZM TU informacje, o które PZM TU zapytywał przed zawarciem umowy;

c) w razie stwierdzenia, że Ubezpieczony zataił przed PZM TU informacje, o które PZM TU zapytywał przed zawarciem umowy, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy.

4. W przypadku odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania przez którąkolwiek ze stron, składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia podlega zwrotowi.

5. Wysokość należnej do zwrotu składki ustala się w kwocie wyliczonej proporcjonalnie do długości niewykorzystanego okresu ubezpieczenia, przy czym każdy rozpoczęty dzień ubezpieczenia traktuje się jako pełny.

6. Składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia nie podlega zwrotowi, jeżeli:

1) PZM TU wypłaciło, przed datą rozwiązania umowy, odszkodowanie lub odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia;

2) PZM TU jest zobowiązane do wypłaty, z tytułu wypadku zaszłego przed datą rozwiązania umowy, odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub wypłata odszkodowania spowoduje wyczerpanie (konsumpcję) sumy ubezpieczenia;

3) PZM TU jest zobowiązane do wypłaty, z tytułu wypadku zaszłego przed datą rozwiązania umowy, odszkodowania w wysokości odpowiadającej pełnej wartości przedmiotu ubezpieczenia.

§ 13. OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO

1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZM TU zgodne z prawdą i jego najlepszą wiedzą wszystkie znane sobie okoliczności dotyczące przedmiotu ubezpieczenia, o które PZM TU zapytywało w formularzu lub innych pismach przed zawarciem umowy. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.

2. W czasie trwania umowy Ubezpieczający zobowiązany jest do pisemnego zawiadomienia PZM TU o wszelkich zmianach okoliczności wymienionych w ust. 1, po otrzymaniu o nich wiadomości.

3. PZM TU nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

4. Jeżeli umowę zawarto na cudzy rachunek obowiązki określone w ustępach 1-3 powyżej spoczywają także na Ubezpieczonym, chyba że nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

5. Ponadto w okresie trwania umowy Ubezpieczający, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązany jest do:

1) przestrzegania uzgodnionych z PZM TU zaleceń dodatkowych oraz terminów ich realizacji, które były warunkiem zawarcia lub kontynuacji umowy - w szczególności usunięcia zagrożeń będących przyczyną powstałej w okresie wcześniejszym szkody;

2) prowadzenia ewidencji ubezpieczonego mienia zgodnie z aktualnymi przepisami, w sposób pozwalający w razie powstania szkody na bezsporne ustalenie wartości przedmiotu ubezpieczenia; dowody ewidencji powinny być zabezpieczone w skuteczny sposób przed zniszczeniem, zaginięciem lub kradzieżą;

3) umożliwienia dostępu do przedmiotu ubezpieczenia osobie upoważnionej przez PZM TU w celu dokonania oceny ryzyka;

4) przestrzegania wszelkich przepisów dotyczących zabezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia przed kradzieżą z włamaniem.

6. W przypadku zajścia wypadku objętego umową Ubezpieczający, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, jest zobowiązany do:

1) użycia dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotów ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;

2) niezwłocznego powiadomienia Policji o powstaniu szkody;

3) niezwłocznego powiadomienia PZM TU o powstaniu szkody, nie później jednak niż w ciągu 2 dni roboczych od daty powstania szkody lub uzyskania o niej informacji;

4) niedokonywania, ani niedopuszczania do dokonania żadnych zmian w przedmiocie ubezpieczenia przed przeprowadzeniem oględzin przez osobę upoważnioną przez PZM TU, chyba że:

a) zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia po szkodzie albo zmniejszenia rozmiaru szkody;

b) oględziny nie zostały dokonane w ciągu 5 dni roboczych od daty powiadomienia o wypadku;

5) umożliwienia dostępu do przedmiotu ubezpieczenia osobie upoważnionej przez PZM TU w celu przeprowadzenia likwidacji szkody;

6) przedłożenia PZM TU rachunku poniesionych strat oraz umożliwienia PZM TU dokonania wszelkich ustaleń dotyczących przyczyny i rozmiaru szkody, jak również udostępnienia dokumentacji księgowej i innych dowodów, niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody, zasadności i wysokości roszczenia oraz udzielenia w tym celu wszelkiej pomocy i wyjaśnień.

7. PZM TU uprawniony jest do zmniejszenia odpowiednio wysokości odszkodowania, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zawiadomił PZM TU o zajściu wypadku w terminie określonym w ust. 6 pkt. 3 powyżej, o ile naruszenie tego obowiązku przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZM

TU ustalenie okoliczności i skutków wypadku.

8. PZM TU wolne jest od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, pomimo ciężącego na nim obowiązku, nie zastosował środków określonych w ust. 6 pkt. 1 powyżej, a szkoda powstała wskutek niewykonania powyższego obowiązku.

§ 14. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. W zależności od wartości przyjętych do ustalenia sumy ubezpieczenia, wysokość odszkodowania określa się w granicach sum ubezpieczenia w następujący sposób:

1) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według ceny zakupu, naprawy bądź kosztów wytworzenia rzeczy tego samego rodzaju, typu lub mocy, powiększonej o koszty transportu i montażu;

a) w przypadku ubezpieczenia według wartości odtworzeniowej (nowej) - dla przedmiotu ubezpieczenia, którego stopień zużycia technicznego nie przekracza 50% - bez potrącenia faktycznego zużycia technicznego, w przeciwnym wypadku - do wartości rzeczywistej;

b) w przypadku ubezpieczenia według wartości księgowej brutto - bez potrącenia umorzenia księgowego, przy czym całkowita wartość odszkodowania nie może przekroczyć wartości księgowej brutto przedmiotu ubezpieczenia na dzień wystąpienia szkody;

c) w przypadku ubezpieczenia według wartości rzeczywistej - po potrąceniu faktycznego zużycia technicznego;

2) dla środków obrotowych - według ceny zakupu lub kosztów wytworzenia na dzień powstania szkody;

3) dla mienia osób trzecich - według ceny zakupu lub kosztów naprawy na podstawie cen z dnia powstania szkody, zwiększonych o poniesione i udokumentowane koszty nakładów usługowych, bez uwzględnienia prowizji lub marży;

4) dla mienia pracowniczego - według wartości rzeczywistej;

5) w odniesieniu do wartości pieniężnych dla:

a) papierów wartościowych - według notowań z dnia powstania szkody opublikowanych przez GPW lub przez inne organizacje zajmujące się zawodowo ustalaniem cen takich papierów, bez uwzględnienia prowizji;

b) metali i kamieni szlachetnych oraz pereł - według ceny ich zakupu lub kosztów związanych z obróbką;

c) pozostałych wartości pieniężnych - według wartości nominalnej; dla zagranicznych znaków pieniężnych jest to równowartość w złotych według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody.

2. Zwrot kosztów naprawy bądź kosztów wytworzenia nie może przekroczyć wysokości ceny zakupu.

3. Jeżeli suma ubezpieczenia dla danej grupy mienia wymienionej w umowie ubezpieczenia jest niższa o ponad 20% od wartości tego mienia w dniu szkody (niedoubezpieczenie), wysokość odszkodowania ulega zmniejszeniu w takiej proporcji, w jakiej suma ubezpieczenia tego mienia pozostaje do jego wartości w dniu szkody (zasada proporcji). Niniejsza zasada odnosi się do każdej ubezpieczonej lokalizacji.

4. Zasady proporcji nie stosuje się, gdy mienie zostało ubezpieczone w systemie na pierwsze ryzyko.

5. O ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez PZM TU z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody.

6. Wszelkie dokumenty dotyczące zaistniałej szkody przedłożone przez Ubezpieczającego podlegają weryfikacji przez PZM TU.

7. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się:

1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej lub pamiątkowej przedmiotu ubezpieczenia;

2) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów niezbędnych do przywrócenia stanu istniejącego przed powstaniem szkody;
3) podatku od towarów i usług (VAT) podlegającego odliczeniu, chyba że umówiono się inaczej.

8. W celu ustalenia przyczyny powstania szkody oraz prawidłowej wysokości szkody, każda ze stron może na własny koszt powołać rzeczoznawcę. W przypadku rozbieżności w opiniach rzeczoznawców strony mogą powołać rzeczoznawcę - arbitra, który na podstawie przeprowadzonych przez obie strony ekspertyz oraz własnej oceny stanu faktycznego wyda opinię. Koszty związane z wydaniem opinii przez rzeczoznawcę - arbitra ponoszą po połowie obie strony.

9. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub naprawy.

10. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o procent udzielonej zniżki za zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń, jeżeli z powodu niewłaściwej ich eksploatacji, nie zadziałały one w momencie zajścia zdarzenia, które spowodowało szkodę.

11. W przypadku ustalenia płatności składki za ubezpieczenie w ratach, PZM TU może zmniejszyć wysokość odszkodowania wyłącznie o raty jeszcze nie zapłacone, lecz należne PZM TU.

12. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o franszyzę redukcyjną wynoszącą 10% wartości szkody, nie mniej niż 200 złotych.

13. Po opłaceniu przez Ubezpieczającego dodatkowej składki, do umowy zamiast franszyzy redukcyjnej, może mieć zastosowanie franszyza integralna w wysokości 400 złotych.

§ 15. WYPŁATA ODSZKODOWANIA

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową PZM TU wszczyna właściwe postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania oraz w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, powiadamia Ubezpieczającego i Ubezpieczonego o tym fakcie, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem.

2. Ponadto w tym terminie PZM TU, pisemnie lub w inny uzgodniony sposób informuje Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZM TU lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.

3. PZM TU ma obowiązek udostępnić osobom, o których mowa w ust. 2, informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności PZM TU lub wysokości odszkodowania.

4. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZM TU udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZM TU.

5. PZM TU wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku dokonania własnych ustaleń, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

6. PZM TU obowiązane jest wypłacić odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu.

7. Jeżeli wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZM TU albo wysokości odszkodowania nie jest możliwe, odszkodowanie wypłacane jest w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporna część odszkodowania zostanie wypłacona w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu.

8. W razie braku podstaw do wypłaty odszkodowania w całości lub w części, PZM TU poinformuje o tym pisemnie Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego w terminach określonych w ust. 6 bądź 7, podając okoliczności faktyczne i podstawę prawną odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub w części oraz pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

9. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczający nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

10. Po wypłacie odszkodowania suma ubezpieczenia ulega obniżeniu o wypłaconą kwotę, przy czym wypłata odszkodowań o łącznej wartości równej sumie ubezpieczenia powoduje rozwiązanie umowy ubezpieczenia.

11. Ubezpieczający za zgodą PZM TU oraz po opłaceniu dodatkowej składki może podwyższyć sumę ubezpieczenia do poprzedniej wysokości.

§ 16. ROSZCZENIA REGRESOWE

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez PZM TU, roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZM TU do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli wypłacone odszkodowanie pokrywa tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń przed PZM TU.

2. Nie przechodzą na PZM TU roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.

3. Zasady wynikające z ustępów poprzedzających stosuje się odpowiednio w razie zawarcia umowy na cudzy rachunek.

4. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony skutecznie zrzekł się roszczenia odszkodowawczego w stosunku do sprawcy szkody w całości lub w części, PZM TU może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części. Natomiast, jeżeli fakt ten ujawniony zostanie już po wypłaceniu odszkodowania, PZM TU może żądać zwrotu całości lub części odszkodowania.

5. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązani są do udzielenia PZM TU wszelkich informacji, dostarczenia dokumentów oraz umożliwienia prowadzenia czynności niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.

§ 17. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia składane przez strony w związku z umową powinny być dokonywane na piśmie za pokwitowaniem przyjęcia lub wysłane listem poleconym. Strony zobowiązują się informować wzajemnie o zmianie ich siedziby (adresu).

2. Jeżeli strona zmieniła siedzibę (adres) i nie powiadomiła o tym drugiej strony przyjmuje się, że obowiązek zawiadomienia lub oświadczenia został wypełniony przez wysłanie pisma pod ostatni znany stronie adres. W takim wypadku strony uznają, że pismo wywiera skutki prawne po upływie 14 dni od daty jego wysłania, choćby nie dotarło do adresata.

3. Pisemne zawiadomienie o szkodzie Ubezpieczający może złożyć w każdej jednostce terenowej PZM TU.

4. W przypadku jakichkolwiek skarg lub zażaleń zgłaszanych przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy

ubezpieczenia, można je zgłosić do Rzecznika Ubezpieczonych lub za pośrednictwem właściwej jednostki terenowej PZM TU do właściwej jednostki organizacyjnej centrali PZM TU, którą wskazuje jednostka terenowa, celem ich rozpatrzenia.

5. Właściwa jednostka organizacyjna centrali PZM TU jest zobowiązana w ciągu 30 dni od chwili otrzymania skargi lub zażalenia zająć stanowisko w sprawie.

6. Powództwo o roszczenia wynikające z umów zawartych na podstawie OWU można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpiezonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

7. PZM TU zastrzega sobie prawo do żądania zwrotu faktycznie poniesionych kosztów związanych z dochodzeniem należności wynikających z umowy ubezpieczenia.

8. W sprawach nie uregulowanych w OWU mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz innych stosownych aktów prawnych.

9. OWU zostały zatwierdzone przez Zarząd Polskiego Związku Motorowego Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group uchwałą nr 19/2008 z dnia 23 kwietnia 2008 roku i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 12 maja 2008 roku.

Klaus Eberhart
Prezes Zarządu

Artur Borowiński
Wiceprezes Zarządu